

POSTANOWIENIE

Dnia 14 września 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jolanta Frańczak

w sprawie z powództwa J. C.
przeciwko P. spółce z ograniczoną odpowiedzialnością spółce komandytowej z
siedzibą w G.
o diety, o wynagrodzenie,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 14 września 2022 r.,
skargi kasacyjnej strony pozwanej od wyroku Sądu Okręgowego w Słupsku
z dnia 15 grudnia 2020 r., sygn. akt V Pa 34/19,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w Słupsku wyrokiem z dnia 15 grudnia 2020 r. oddalił apelację pozwanej P. Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością Spółki komandytowej z siedzibą w G. od wyroku Sądu Rejonowego w Słupsku z dnia 29 marca 2019 r., którym ustalono, że powoda J. C. łączył z pozwaną stosunek pracy w okresie od dnia 9 marca do dnia 27 czerwca 2015 r. i zasądzone od pozwanej na rzecz powoda kwotę 26.378,12 zł netto z ustawowymi odsetkami od dnia 14 lutego 2017 r. do dnia zapłaty tytułem wynagrodzenia za pracę (pkt 1) oraz orzekł o kosztach postępowania odwoławczego (pkt 2).

W wyrokach Sądów *meriti* przyjęto, że powód warunki zatrudnienia ustalał z J. P., który był osobą uprawnioną do uzgadniania tych warunków, a także składał oferty zatrudnienia do Urzędu Pracy, wskazując w ofertach, że wynagrodzenie

kierowcy w transporcie międzynarodowym wynosić będzie kwotę 7.000 zł brutto. Nie było określone, że kwota ta obejmuje wynagrodzenie podstawowe i diety. Pozwana nie prowadziła dokumentacji płacowej w sposób spełniający standardy wynikające z Kodeksu pracy. Wynagrodzenie wypłacała powodowi żona J. P., prowadząc zapiski w zeszycie, a delegacje rozliczała firma zewnętrzna na podstawie delegacji wypełnianych przez kierowców. Powód przedłożył pracodawcy wypełnioną delegację odnośnie do wyjazdu służbowego do Niemiec-Szwajcarii-Francji-Danii w okresie od dnia 28 maja do dnia 27 czerwca 2015 r., na którą pobrał zaliczkę w kwocie 4.000 zł. Pozwana nie zwracała się do powoda o zwrot nadpłaty tej zaliczki. Strony uzgodniły, że powód będzie otrzymywał wynagrodzenie w kwocie 1.300 zł (według najniższego wynagrodzenia krajowego) i tzw. dniówkę za czas podróży w kwocie 240 zł oraz zwrot kosztów podróży.

Oferty pracy zgłaszane przez pozwaną w Urzędzie Pracy potwierdzają, że takie wynagrodzenie pozwana proponowała zatrudnianym pracownikom. Przy czym z ich treści nie wynika, aby wskazana kwota obejmowała inne składniki wynagrodzenia. Sąd Okręgowy podkreślił, że wynagrodzenie nie może obejmować należności za podróż służbową, a ustalone w postępowaniu pierwszoinstancyjnym wynagrodzenie powoda nie jest nadmiernie wygórowane, odpowiada wynagrodzeniu kierowców w transporcie międzynarodowym obowiązującym na lokalnym rynku pracy.

Pozwana zaskarżyła wyrok Sądu Okręgowego w całości skargą kasacyjną, zarzucając naruszenie prawa materialnego: 1) art. 78 § 1 i art. 80 k.p., przez błędną wykładnię prowadzącą do nieuzasadnionego wniosku, że wynagrodzenie kierowcy w transporcie międzynarodowym składa się z wynagrodzenia zasadniczego oraz dniówek za dni, w których kierowca jest w trasie; 2) art. 77⁵ § 1, 2 i 3 k.p., przez jego niezastosowanie, podczas gdy przepis ten określa należności z tytułu podróży służbowej; 3) art. 87 § 1 pkt 3 k.p., przez jego niezastosowanie, podczas gdy z wynagrodzenia za pracę podlegają potrąceniu zaliczki pieniężne udzielone pracownikowi, a w konsekwencji nie uwzględnienia zaliczki wypłaconej powodowi przy ustaleniu wzajemnych rozliczeń stron; 4) art. 405 k.c. w związku z art. 300 k.p., przez jego niezastosowanie w stosunku do równowartości pobranej przez powoda

zaliczki pieniężnej, co w konsekwencji doprowadziło do bezpodstawnego jego wzbogacenia.

Pozwana podniosła również zarzut rażącego naruszenia prawa procesowego, mającego istotny wpływ na wynik sprawy, a to: 1) art. 236 k.p.c. oraz art. 328 § 2 w związku z art. 391 § 1 k.p.c., przez nieodniesienie się do zawartego w apelacji wniosku dowodowego w przedmiocie udzielenia powodowi zaliczki; 2) art. 328 § 1 k.p.c. przez wskazanie w uzasadnieniu orzeczenia, że powód pobrał zaliczkę bez dokonania jakiegokolwiek oceny i wpływu tego zdarzenia na wzajemne rozliczenia stron; 3) art. 386 § 1 k.p.c. przez jego niezastosowanie i nieuwzględnienie apelacji pomimo jej zasadności; 4) art. 385 k.p.c. przez jego zastosowanie, mimo że apelacja pozwanej jest w całości zasadna.

Pozwana w oparciu o powyższe zarzuty wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi drugiej instancji oraz o zasądzenie od powoda na jej rzecz kosztów dotychczasowego postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego za postępowanie przed Sądami obu instancji i kosztów postępowania kasacyjnego według norm przepisanych.

Jako przesłankę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazano oczywistą zasadność skargi, z uwagi na oczywiste naruszenie przepisów postępowania - art. 236 k.p.c., art. 328 § 2 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c. bowiem Sąd drugiej instancji nie odniósł się w zaskarżonym wyroku do wniosku dowodowego złożonego przez skarżącą w apelacji. Ponadto Sąd ten dopuścił się naruszenia art. 78 § 1 i art. 80 k.p. przez ich nieprawidłową wykładnię skutkującą uznaniem, że wynagrodzenie kierowcy w transporcie międzynarodowym składa się z wynagrodzenia zasadniczego oraz dniówek za dni, w których kierowca jest w trasie. Sąd drugiej instancji naruszył również art. 77⁵ § 1, 2 i 3 k.p., przez jego niezastosowanie i dokonanie zbyt wąskiej wykładni pojęcia należności z tytułu podróży służbowej oraz art. 87 § 1 k.p., przez jego niezastosowanie i brak uwzględnienia, że powód pobrał zaliczkę, z której się nie rozliczył. Doprowadziło to do naruszenia art. 405 k.c. w związku z art. 300 k.p., a w konsekwencji do bezpodstawnego wzbogacenia powoda kosztem pozwanej. Zaskarżone orzeczenie

Sądu drugiej instancji narusza także - zdaniem skarżącej - przepisy art. 386 § 1 k.p.c. i art. 385 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4).

Obowiązkiem skarżącego jest sformułowanie i uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w nawiązaniu do tych przesłanek, gdyż tylko wówczas może być osiągnięty cel wymagań przewidzianych w art. 398⁴ § 2 k.p.c. Rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wynika z oceny czy okoliczności powołane przez skarżącego odpowiadają tym, o jakich stanowi art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Wniosek o przyjęcie do rozpoznania skargi kasacyjnej został oparty na przesłance z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Sąd Najwyższy jednolicie przyjmuje, że odwołanie się do tej przesłanki przedsądu wymaga nie tylko powołania się na okoliczność, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, ale również wykazania, iż przesłanka ta rzeczywiście zachodzi. Oznacza to, że skarżący musi wskazać, w czym - w jego ocenie - wyraża się „oczywistość” zasadności skargi oraz podać argumenty wykazujące, że rzeczywiście skarga jest uzasadniona w sposób oczywisty. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi bowiem wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Skarżący powinien więc w wywodzie prawnym wykazać kwalifikowaną postać naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającą na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 14 lipca 2005 r., III CZ 61/05, OSNC 2006 nr 4 poz. 75; z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, LEX nr 198531; z dnia 9 marca 2012 r., I UK 370/11, LEX nr 1215126; z dnia 1 stycznia 2012 r., I PK

104/11, LEX nr 1215774). Ponadto przez oczywistą zasadność skargi kasacyjnej rozumie się sytuację, w której zaskarżone orzeczenie sądu drugiej instancji w sposób ewidentny narusza konkretne przepisy prawa. Zatem we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, jak i w jego uzasadnieniu, niezbędne jest powołanie konkretnych przepisów prawa, z którymi wyrok sądu drugiej instancji jest w oczywisty sposób sprzeczny (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 30 listopada 2012 r., I UK 414/12, LEX nr 1675171). Jednak o tym, że skarga jest oczywiście uzasadniona nie może decydować argumentacja zawarta w uzasadnieniu jej podstaw (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 2 kwietnia 2008 r. II PK 347/07, LEX nr 465860). Z tego względu przyjmuje się, że nie spełnia tych wymagań odwołanie się do podstaw kasacyjnych i opatrzenie zawartego tam zarzutu dodatkowo określeniem „rażącego”, „ewidentnego”, „kwalifikowanego” lub „oczywistego”, jeżeli nie zostanie wykazane, w czym przejawia się oczywistość wydania wadliwego orzeczenia (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 5 lutego 2014 r., III PK 86/13, LEX nr 1644571; z dnia 20 sierpnia 2014 r., II CSK 77/14, LEX nr 1511117; z dnia 11 kwietnia 2018 r., III UK 98/17, LEX nr 2497587).

Oceniany w tym kontekście wniosek skarżący o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie spełnia wyżej określonych kryteriów. Jak już wskazano na to powyżej, rozpoznanie skargi kasacyjnej następuje tylko z przyczyn kwalifikowanych, gdyż tylko one decydują o wyniku „przedsądu”. Powołanie się na przesłankę zawartą w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. zobowiązuje zatem skarżącego do przedstawienia wyводу prawnego, uzasadniającego jego pogląd, że skarga jest oczywiście uzasadniona, przy czym, o ile dla uwzględnienia skargi kasacyjnej wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla jej przyjęcia do rozpoznania konieczne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającej na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274). Dla uznania, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona nie jest zatem wystarczające twierdzenie skarżącego, że tak jest ani zarzucenie naruszenia przepisów postępowania i prawa materialnego w taki sam sposób, jak wykazano w podstawie skargi (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24 września

2015 r., I PK 156/15, LEX nr 1998542), co w istocie czyni skarżącą w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania. Z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. wynika bowiem konieczność nie tylko powołania się na okoliczność, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, ale również wykazania, że przesłanka ta rzeczywiście zachodzi. Oznacza to, że skarżący musi wskazać, w czym - w jego ocenie - wyraża się „oczywistość” zasadności skargi oraz podać argumenty wykazujące, że rzeczywiście skarga jest uzasadniona w sposób oczywisty. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi bowiem wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, czyli że jej zarzuty są zasadne „na pierwszy rzut oka” (*prima facie*) i w sposób oczywisty prowadzą do uznania zaskarżonego wyroku za błędny i jego wzruszenia (por. między innymi postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, niepublikowane i orzeczenia tam powołane). Innymi słowy, w celu spełnienia przesłanki przewidzianej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. należy wykazać „oczywistość skargi kasacyjnej” przez odwołanie się do argumentacji, która *prima facie* wskazuje, że zaskarżone orzeczenie wydane zostało z oczywistym naruszeniem prawa (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 30 czerwca 2007 r., II CSK 184/07, LEX nr 560541; z dnia 2 sierpnia 2007 r., III UK 45/07, LEX nr 898318; z dnia 10 lipca 2007, II UK 45/07, LEX nr 898439; z dnia 25 lutego 2008 r., I UK 339/07, LEX nr 453109). Argumentów takich nie można natomiast doszukać się we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, którego uzasadnienie w zasadzie powiela tylko podnoszone w postawach skargi zarzuty. Dodatkowo taka liczba okoliczności uzasadniających przyjęcie skargi do rozpoznania, ujętych w skardze nie tyle nie przyczynia się do skuteczniejszego uzasadnienia takiego wniosku, ile - wręcz przeciwnie - czyni go bezzasadnym (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24 października 2012 r., I PK 130/12, LEX nr 1675362).

Ponadto podkreślenia wymaga, że do postępowania kasacyjnego nie należy rozstrzyganie sporów o ocenę dowodów ani o prawidłowość ustalenia stanu faktycznego sprawy, którym Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹³ § 2 k.p.c. jest związany. Sąd Najwyższy, nie jest sądem faktów, a wyłącznie sądem prawa. W zakresie jego ustawowych kompetencji nie mieści się korygowanie ustaleń

faktycznych lub oceny materiału dowodowego dokonanego przez sąd drugiej instancji (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 30 października 2018 r., I UK 437/17, LEX nr 2570520). Nie można także nie zauważyć, że skarżąca ani w podstawach skargi, ani w uzasadnieniu wniosku nie odwołuje się do art. 378 k.p.c., który zobowiązuje sąd drugiej instancji do wzięcia pod uwagę i rozważenia zarzutów apelacji, zaś naruszenie art. 328 § 2 k.p.c. (od dnia 7 listopada 2019 r. - art. 327¹ k.p.c.) tylko wyjątkowo, gdy uzasadnienie wyroku sądu drugiej instancji nie zawiera wszystkich wymaganych elementów konstrukcyjnych lub zawiera tak kardynalne braki, że niemożliwe jest dokonanie oceny toku wyводу, który doprowadził do wydania orzeczenia, co uniemożliwia przeprowadzenie kontroli kasacyjnej, świadczy o oczywistej zasadności skargi. Tylko bowiem wówczas stwierdzone wady mogą mieć wpływ na wynik sprawy (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 21 marca 2018 r., II PK 10/17, LEX nr 2509612; z dnia 8 marca 2018 r., II UK 80/17, LEX nr 2490636; z dnia 28 lutego 2018 r., II CSK 246/17, LEX nr 2508548).

Z przytoczonych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

[as]